

Zene Isten irgalmáról és az Ember reményéről

Élménybeszámoló Vedres Csaba „Miserere” c. oratóriuma ősbemutatójáról – Pécs, 2016. szeptember 25.

(írta: dr. Bozsai Gábor)

Tartalom*

BEVEZETÉS	2
Részletek Vedres Csaba zeneszerzővel – a mű kapcsán - készített interjúból:	2
A cikk szerzőjének első élményei, benyomásai a mű ősbemutatója előtt.....	3
Vedres Csaba bemutatása, a szerző vallomása a Miserere oratóriumról és rövid ismertetés az 50. zsoltárról	4
A CIKK SZERZŐJÉNEK SZERÉNY BENYOMÁSAI A MISERERE ORATÓRIUM TÉTELEIRŐL.....	9
tétel: Miserere mei... – Könyörülj rajtam.....	9
1. tétel	9
tétel: Ecce enim... – Ime én.....	10
3. tétel: Cor mundum crea... – Tiszta szívet teremts.....	10
4. tétel: Libera me – Ments meg.....	11
5. tétel Domine, labia mea aperies... - Nyisd meg, Uram, ajkamat.....	11
6. tétel Vade in pace! – Menj békével!	12
NÉHÁNY SZÓ A MŰ STILUSÁRÓL	12
ISMERTETŐ AZ ELŐADÓKRÓL.....	13
RÖVID MEGEMLÉKEZÉS AZ UNICUM LAUDE ÉNEKEGYÜTTES KONCERTJÉRŐL	17
ZÁRSZÓ HELYETT - SZEMÉLYES VALLOMÁS	18

* A tartalomjegyzék soraira való kettős kattintással lehetővé válik az adott fejezet közvetlen elérése!

BEVEZETÉS

Részletek Vedres Csaba zeneszerzővel – a mű kapcsán - készített interjúból¹:

„...Mi készítet ma arra egy zeneszerzőt, hogy az oratórium műfajában alkosson, milyen típusú tartalmat szeretne kifejezni ez a zenei forma?

– A dunabogdányi plébánia hittantermében kezdtem el írni a darabot, s nyugodtan mondhatom: **megtámadott**. Amikor elvonultam oda a csendbe és nyugalomba, az volt a tervem, hogy befejezek egy zongoradarab-ciklust. Három napon át küzdöttem vele, aztán egyszerre valahogy ott volt a szó: „**miserere, miserere**”. Először csak sima zsoltárfeldolgozásra gondoltam, de ahogy napról napra haladtam az anyaggal, kiderült, hogy itt komolyabb dologról van szó. Lassan kibontakozott előttem a tételek sora, egyre világosabbá vált az előadói apparátus, s álmélkodva láttam, hogy ebből **oratórium** lesz. Az oratórium nagyon izgalmas műfaj és műforma, egyben nagyon komoly zeneszerzői kihívás is. Nem tudtam kisebb formában kifejezni mindazt, ami a bűnbánattal és a bűnbocsánattal kapcsolatban összegyűlt bennem az elmúlt évtizedekben.

– Megidéz-e művével korábbi oratóriumokat? Vagy általánosabban feltéve a kérdést: milyen hatások, zenetörténeti korszakok jelennek meg a Misererében?

– Vannak műértő szavaink a kevert stílusokra, ilyen pl. a szecesszió vagy a crossover. Darabom sokféle stílus hatását tükrözi, de maga a hozzáállás egészen más. Fontos, hogy különbséget tudjunk tenni személy és egyéniség között. **A személy egyszeri és megismételhetetlen**. Épp ezért nyugodtan hagyom, hogy bármi és bárki hasson rám, kivéve, ha az a hatás nyilvánvalóan gonosz. Sajnos nem a személyek, hanem az egyéniségek korát éljük: bevallom, rettenetesen unalmasnak tartom őket. **Egy ember sohasem lehet unalmas, egy szerep viszont igen**.

Visszatérve a kérdéshez: művemre hatott a gregorián, a korai többszólamúság, a késő reneszánsz (elsősorban Gesualdo), a kora barokk (elsősorban Monteverdi), a romantika különös akkordmenetei, a maiak közül pedig leginkább Arvo Pärt és a rockzene. **De csak „párolva”**. A legnagyobb koncentrációt és kihívást mindig az jelenti, hogy egyben van-e még a mű. Ha ez könnyű feladat lenne, **nem írtam volna hét éven át a darabot...**

¹ <http://www.magyarKurir.hu/hirek/zene-isten-irgalmarol-interju-vedres-csaba-zeneszerzovel>

A cikk szerzőjének első élményei, benyomásai a mű ősbemutatója előtt

„...A törvény azért jött közbe, hogy a bűnözés fokozódjék; amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túlradt a kegyelem...” (Róm 5,20).

Ez a szentírási idézet jutott az eszembe, amikor elkezdtem ezt az élménybeszámolót írni. Az **Irgalmasság Szentévében** vagyunk, és pontosan ebben az évben került bemutatásra az az oratórium, amely Isten irgalmáról szól. A szívünkkel jól látható, hogyan működik az isteni kegyelem a Szentlélek által: a bűn egyre jobban elhatalmasodik a Földön, és ekkor megjelenik **Ferenc pápa** és a lelkében megfogalmazódik az Irgalmasság Szentévének meghirdetése. És egy magyar zeneszerző-kantor lelkében – **már 7 évvel a Szentév előtt!!!** – megfogalmazódik az isteni szándék: **„írj oratóriumot az irgalmasságomról”**. Nyilvánvalóan a zeneszerző mit sem tudhatott arról, hogy 7 év múlva az Irgalmasság Szentévé lesz, de **engedelmeskedett** a hívásnak. Ez is ékes példája az Isten rejtett, de jól érzékelhető működésének, amivel a bűnös emberiség segítségére siet a látszólag egymástól elkülönülő, de mégis csodálatos egységben lévő sugalmazásai által.

A vallásos családok „Keresztény élet” c. hetilapjának 2016. szeptember 11-i számában találtam rá Vedres Csaba „Zene Isten irgalmáról” c. oratóriumának beharangozó cikkére ², ill. az Eozinmagazinban megjelent ismertetőre: „...szeptember 25-én a Kodály Központban a Pannon Filharmonikusok zenészeinek, egy nagy létszámú vegyeskar és egy gyermekkórus közreműködésével mutatják be (Vedres Csaba) új művét, a Miserere című oratóriumot. A koncert a pécsi Ars Sacra Fesztivál záróeseménye lesz a Pécsi Egyházmegye, a Pannon Filharmonikusok és a Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft közös rendezvényeként.” ³

Azt már a koncertre való megérkezés első pillanataiban éreztem, hogy most megint valami nagyon nagy esemény közeleg az életemben, az a szeretetteljes érdeklődés és várakozás, ami a „levegőben volt”, azonnal megfogott: **„itt valami nagyon nagy dolog van készülőben”**.

És a megérzéseim teljes mértékben valóra váltak: **egy nagyon jelentős új mű** életre kelésének lehettem szem- és fültanúja, de leginkább **szívbeli részese**: **Az isteni sugallat megfogant egy arra hivatott zeneszerző lelkében, a mű létrejött: a NAGY ALKOTÓ minden szándéka „átjött” a zeneszerző végtelenül alázatos szolgálata révén, amihez a szervezők, az előadók és valamennyi segítő közös együttműködése szervesen járult hozzá.**

² [Keresztény élet 2016.szept.11. 6.old. Zene Isten irgalmáról](#)

³ <http://www.eozinmagazin.hu/cikk/Zene-Isten-irgalmarol-interju-Vedres-Csaba-zeneszerzovel>

Az ősbemutató programfüzetének borítója⁴

Vedres Csaba bemutatása, a szerző vallomása a Miserere oratóriumról és rövid ismertetés az 50. zsoltárról

Mielőtt a művel kapcsolatos saját élményeimről részletesen beszámolnék, először pár mondatban szeretném a PARLANDO olvasóinak **Vedres Csaba zeneszerző – zongoraművész - kántort** bemutatni, majd álljon itt magának a zeneszerzőnek a vallomása a mű keletkezésének részleteiről az előadás ismertető prospektusa alapján. és végül a mű alapját képező 50. zsoltárról szeretnék előzetesen pár mondattal szólni.

Vedres Csaba 1964-ben született Budapesten. Részletes életrajza a zeneszerző hivatalos honlapján olvasható.⁵ Zenei pályája – rendhagyó és nagyon szokatlan módon – az ún. „könnyűzene” oldaláról indult, bár a szerző saját vallomása szerint :nem érzi szerencsésnek a zene "könnyűre" és "komolyra" való szétválasztását". Mert tudni véli, hogy hol a különbség, könyvet is írt róla, de ennek részletes kibontása ebben a cikkben nagyon messze vezetne.⁶ Az isteni gondviselés

⁴ <http://www.pfz.hu/rendezvenyeink/koncert/miserere/2016-09-25/1009>

⁵ <http://vedrescsaba.uw.hu/magyar/index.htm>

⁶ <http://vedrescsaba.uw.hu/magyar/konyv.htm>

csodálatos nyomait magán viselő életmű eddigi állomásai fényesen bizonyítják kiválasztottságát, talentumait és azok kamatoztatását egy alázatos lelkű – szívvel-lélekkel az Isten akaratát kereső és azt szolgáló - zeneszerző-kántor életében. A hatalmas kanyarokkal és csodálatos útkereséssel teli életpálya eddigi főbb állomásai egyértelműen mutatják: **Vedres Csabának** jó esélye van arra, hogy a XXI. sz-ban maradandó alkotásokat hozzon létre az egyházi zene területén. A kor szellemét egyre tökéletesebben tükröző alkotásai mind-mind az isteni szándék zenei eszközökkel való megtestesítését szolgálják: a bűnös emberiségnek **VOLT, VAN és LESZ REMÉNYE: a bűnbánatot megbocsájtás követi.**

Vedres Csaba zeneszerző – kántor - zenepedagógus⁷

És akkor álljon itt magának a szerzőnek a saját ismertetője a művéről az ősbemutató prospektusa alapján ⁸:

„...Vedres Csaba Miserere ősbemutató.

Oratórium bariton szólistára, gyermekkarra, vegyeskarra és vonószzenekarra. (I. Miserere, II. Ecce enim., III. Cor mundum crea, IV. Libera me!, V. Domine Iábia mea apéries, VI. Vade in pace!)

„Művem a nagy bűnbánati zsoltár – az 50. – teljes latin szövegének feldolgozása, kiegészítve a zsolozsmában is használatos doxológiával, valamint a 6. tételben újszövetségi részletekkel. Az 50. zsoltár: kinyilatkoztatás, fantasztikus művészeti alkotás és egyben pszichológiai remekmű, amely a bűnbánat minden regiszterét megszólaltatja a szenvedélyes bűnbánatból kiindulva a bűn okainak

⁷ <http://vedrescsaba.uw.hu/magyar/index.htm>

⁸ Ars Sacra[®] : MISERERE műsorfüzet 2016.szeptember 25. 4 old.

keresésén, az Istennel való alkudozáson át egészen a végső letisztulásig: „Isten előtt legkedvesebb áldozat a megtört lélek”. Ezeket a rétegeket szerettem volna megjeleníteni a művemben a zene segítségével. Számtalan korstílus és műfaj hatását igyekeztem egységessé „összegyűrti”. Fellelhető benne a gregorián, a középkori korai többszólamúság, a gesualdo-i késő reneszánsz, a szenvedélyes korabarokk, valamint a kortárs stílusok hatása egyaránt, mindezek nem tételekre bontva, hanem inkább az egyes tételeken belül, egyes zenei gesztusok, vagy jellegzetes harmóniamenetek formájában. A hangulati kereteket tekintve: szerettem volna a Misererének **pozitív** végkicsengést adni, jelezve, hogy a bűnbánatot megbocsátás követi. **A 6. tétel drámai bevezetése már az Újszövetséget idézi.** Egy nyilvános bűnöst lepleznek le, de Jézus szavai váratlanok: „Megbocsáttattak bűneid...eredj és ne vétkezz többet, Menj békével”. Ez a mi reményünk...”

Az **Ószövetségi Zsoltárok** az egyetemes költészet talán legszebb személyes versei, amelyeknek sok esetben ismeretlen a szerzője, de mindenképp **egy konkrét ember konkrét élethelyzetéből fakadtak**.

A MISERERE oratórium a Vulgata Zsoltárok könyve 50. zsoltárának, ill. a héber (maszoréta) Zsoltárok könyve 51. zsoltárának szövegére íródott. Az 51. (50.) zsoltár latin-, és a Zsolozsmáskönyv szerinti magyar fordításának szövegét – az oratórium tételeinek megfelelő bontásban, kiegészítve a zsolozsmában használatos doxológiával, és az újszövetségi részletekkel - az alábbi táblázatban találjuk meg:

MISERERE oratórium szöveggönyve		
vers	latin szöveg	magyar szöveg
	Clementine Vulgate (Psalm 50) ⁹	Zsoltárok könyve 51. zsoltár (50) ¹⁰
1. tétel (Miserere)		
3	Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam; et secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam.	Könyörülj rajtam, Istenem, szerető jóságod szerint, és minthogy mérhetetlen a te irgalmad, gonoszságomat töröld le rólam!
4	Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me.	Mosd le bűnömet teljesen, és vétkeimtől tisztíts meg engem!
5	Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatum meum contra me est semper.	Gonoszságomat belátom, bűnöm előttem lebeg szüntelen.
6	Tibi soli peccavi, et malum coram te feci; ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris.	Egyedül csak ellened vétkeztem, ami színed előtt gonosz, olyat tettem. Te feddhetetlen vagy döntéseidben, és igazságos, amikor ítélsz.

⁹ http://www2.cpld.org/wiki/index.php/Psalm_51

¹⁰ Zsolozsmáskönyv Az imaórák liturgiája a római szertartás szerint Szent István Társulat, Budapest 2008. 596.o.

MISERERE oratórium szöveggönyve		
vers	latin szöveg	magyar szöveg
2. tétel (Ecce enim)		
7	Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea.	Íme, én bűnben születtem, anyám már vétekben fogant engem.
8	Ecce enim veritatem dilexisti; incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi.	Te pedig a szívben élő hűséget kedveled, és kinyilatkoztattad nekem bölcsességed titkait.
9	Asperges me hyssopo, et mundabor; lavabis me, et super nivem dealbabor.	Hints meg izzóppal, és tiszta leszek, moss meg, és fehérebb leszek, mint a hó!
10	Auditui meo dabis gaudium et laetitia: et exsultabunt ossa humiliata.	Add, hogy vidámságot és örömet halljak, hadd örvendezzenek megtört csontjaim!
11	Averte faciem tuam a peccatis meis, et omnes iniquitates meas dele.	Fordítsd el bűneimtől arcodat, és töröld el minden vétke.
3. tétel (Cor mundum crea)		
12	Cor mundum crea in me, Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis.	Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, új és erős lelket önts belém!
13	Ne projicias me a facie tua, et spiritum sanctum tuum ne auferas a me.	Ne taszíts el színed elől, és szent lelkedet ne vond meg tőlem!
14	Redde mihi laetitia salutaris tui, et spiritu principali confirma me.	Add meg újra az üdvösség örömét, a készséges lelkületet erősítsd bennem!
15	Docebo iniquos vias tuas, et impii ad te convertentur.	A vétkeseknek megmutatom utadat, és a bűnösök hozzád térnek.
4. tétel (Libera me)		
16	Libera me de sanguinibus, Deus, Deus salutis meae, et exsultabit lingua mea iustitia tuam.	Ments meg a vérontástól, Isten, Istenem, szabadítóm, a bűnösök hozzád térnek. Istenem, dicséretedet hirdeti szavam. én, szabadító Istenem!
12	Cor mundum crea in me, Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis.	Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, új és erős lelket önts belém!
5. tétel (Domine, labia mea aperies)		
17	Domine, labia mea aperies , et os meum annuntiabit laudem tuam.	Nyisd meg, Uram, ajkamat , hogy dicséretedet hirdesse szavam!
18	Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique; holocaustis non delectaberis.	Hiszen te a véres áldozatot nem kedveled, ha égőáldozatot hoznék, nem vennéd szívesen.
19	Sacrificium Deo spiritus contribulatus; cor contritum et humiliatum, Deus, non despicias.	Isten előtt kedves áldozat a megtört lélek, te nem veted meg a töredelmes és alázatos szívet.

MISERERE oratórium szövegekönyve		
vers	latin szöveg	magyar szöveg
20	Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion, ut aedificentur muri Jerusalem.	Jóságodban, Uram, tégy jót Sionnal, építsd fel újra Jeruzsálem falait!
21	Tunc acceptabis sacrificium justitiae, oblationes et holocausta; tunc imponent super altare tuum vitulos.	Akkor majd neked tetsző áldozatot hoznak eléd, és oltárodon fiatal tulkokat áldoznak.
Doxológia ¹¹		
	Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto, sicut erat in principio, et nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.	Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.
6. tétel (Vade in pace!)		
	Dimittuntur tibi peccata tua ¹² , vade & jam amplius noli peccare, ¹³ Vade in pace! ¹⁴	Megbocsáttattak bűneid ¹⁵ , eredj, és ne vétkezz többé! ¹⁶ Menj békével! ¹⁷

Az 51 (50). zsoltár magyarázatához dr. Viczián János baptista lelkipásztor írásából szeretnék néhány gondolatot idézni¹⁸:

„...Ezt a zsoltárt a bűnbánati zsoltárok között tartjuk számon. Ilyenek még: Zsolt 6; 32; 38; 102; 130; 143. Műfaj tekintetében egyéni panaszénekekkel van dolgunk, úgy azonban, hogy a panaszének egyik motívuma – a bűnbánat – a zsoltár fő tartalmává vált. Most már alig lehet felismerni, hogy van szó a zsoltáríró betegségéről (10. vers: „csontjaimat összetörted”) és a zsoltáríró életét veszélyeztető ellenségről (16. vers: „ments meg a vérontástól”). Vannak írásmagyarázók, akik ezt a két verset másképpen értik: a „csontok” a személyes névmást helyettesíti (= én), a többes számban álló „vérek” szó pedig a zsoltáríró által ontott vért jelentené. Múltban elkövetett vérontás büntetéséről lenne szó? Vagy még ezután kerülhet erre sor? Nem tudjuk. De valószínű, hogy a zsoltáríró élete van veszélyben, ill. a panaszének ilyen motívuma szólal meg. A keletkezési kort az határozza meg, hogy Ezékiel és Deutero-Ézsaiás hatása látható a zsoltárban, sőt a 20. és 21. vers a Nehémiás előtti évekre mutat.

Meghaladja e beszámoló kereteit az 51.(50.) zsoltár szövegének mindenre kiterjedő elemzése, hisz minden valószínűség szerint a bibliamagyarázók között sincs teljes egyetértés a témában.

¹¹ https://hu.wikipedia.org/wiki/Kis_doxol%C3%B3gia

¹² Lucam V, 23: Biblia Sacra Vulgate Editionis, Joannem-Baptipstam Delespine, Paris, 1750. p.283.
<https://books.google.hu/books?id=92VCAAAACAAJ>

¹³ Joannem VIII, 11: Biblia Sacra Vulgate Editionis, Joannem-Baptipstam Delespine, Paris, 1750. p.317

¹⁴ Lucam VII, 50: Biblia Sacra Vulgate Editionis, Joannem-Baptipstam Delespine, Paris, 1750. p.187

¹⁵ Lk 5,23: Károli Gáspár revideált fordítása <http://szentiras.hu/KG/Luk5>

¹⁶ Jn 8,11: Károli Gáspár revideált fordítása <http://szentiras.hu/KG/J%C3%A1n8>

¹⁷ Lk 7,50: Újszövetségi szentírás (Békés - Dalos) Róma 1985, 157 o. <http://szentiras.hu/BD/Lk7>

¹⁸ <http://biblia.viczian.hu/jbooks%5CZsolt.%2051.htm>

Amint az Vedres Csaba saját beharangozó írásából is tudjuk, az oratórium 6. (befejező) tétele már az **Újszövetséget** idézi, a bűnösökhöz forduló **irgalmas Jézus** szavainak megzenésítésével. (Lk 5,23; Jn 8,11 és Lk 7,50).

A CIKK SZERZŐJÉNEK SZERÉNY BENYOMÁSAI A MISERERE ORATÓRIUM TÉTELEIRŐL

Az alábbiakban megpróbálom szavakba önteni azokat az érzéseket és gondolatokat, amelyek az oratórium hallgatása közben felmerülnek bennem. Tudom, hogy ezek a szavak csak gyenge visszhangjai lehet a zene – szavakkal el NEM mondható - üzenetének.

tétel: Miserere mei... – Könyörülj rajtam...

A mű a vonószekerek lassú és csodálatos melegségű dallamával indul, majd a markánsabb felvezető ütemek után a **kórus** kezdi énekelni a zsoltáros nagyon mélyről jövő, de mégis reményteljes imáját, majd a **bariton szólista** folytatja tovább az imát az egyre emelkedő, egyre erőteljesebb dallam sodrásában: ahogy a bűnbánó ember felemeli a fejét az előtte álló és boldog örömet sugárzó ISTEN-ARC előtt, aki tulajdonképp benne lakik, csak önmaga állja útját Önmaga felé, az **IGAZI ÖNVALÓJA** felé... Ezután a kórus - sodró lendületű, egymásba fonódó dallamívek, lüktető ritmusok közepette - ismétli meg az ima második részét, azt érzékeltetve, hogy a beismerés mellett a **HARC** is jelen kell, hogy legyen a lélekben, önmaga rossz énjének legyőzése érdekében. Végül elcsitul a harci lendület és a bűnbánó lélek mintegy megpihenve belesimul a Teremtője tenyerébe.

1. tétel	A cikk szerzőjének benyomásai
<i>Könyörülj rajtam, Istenem, szerető jóságod szerint, és minthogy mérhetetlen a te irgalmad, gonoszságomat töröld le rólam! Mosd le bűnömet teljesen, és vétkemtől tisztíts meg engem! Gonoszságomat belátom, bűnöm előttem lebeg szüntelen.</i>	...szinte beleborzong az ember lelke, annyira édesek a dallamívek... ...IGEN!!!, én is úgy érzem, ahogy a zeneszerző megálmodta.....ÁTJÖN az üzenet!!! ...könnyek szöknek a szemembe és elszorul a torkom... ...igen Uram, te így - bűnösen is elfogadsz, a Tied vagyok... ...ezt már az ősbemutatón is azonnal így éreztem a dallamok hallatán, és egyre jobban erősödik bennem a zene újra-hallgatásakor.. ...ezt az érzést szavakkal nem lehet leírni, csak szívvel lehet hallani... ...ennek az érzésnek a kifejezésére CSAK a zene képes, a lélek belső húrjainak csodálatos megpendítésével... ...Isten előtt a megtört lélek kedves: ez a gyógyulás és az újjászületés egyetlen útja...

tétel: Ecce enim... – Ime én...

A tételt a **bariton szólista** mélységesen szelíd és meleg hangú, csodálatosan hömpölygő **áriája** indítja, amelybe a tétel végén a kórus – a tisztaság utáni **VÁGY** - egyre fokozódó, szinte az extázisig emelkedő zenei robbanásával kapcsolódik be, és végül megérkezik a **NAGY TONIKÁ**-hoz, ami ugyebár nem más, mint a **HAZATALÁLÁS** – az **ISTEN VÉGTELEN HARMÓNIAJÁNAK** - földi füllel és szívvel hallható transzformációja. Miért van az, hogy a tonika hallatán mindig harmóniát érez az ember a lelkében? Hát nagyon egyszerű a válasz: **MINDEN REZGÉS** - és emiatt - ahogy a zene nyugvópontra ér, ahogy kivirágzik a természet, ahogy felkel a Nap, ahogy kigyullad a Fény, ahogy az Ölelésben önmagunkkal találkozunk, mind-mind az Istenről szól, aki ezekkel, az ember számára is felfogható jelekkel akarja érzékelteni teremtenyei számára az **Ő VÉGTELEN HARMÓNIA**-ját. Egészen egyszerűen úgy, hogy az oktávok végtelen ismétlődésében, mi a földi érzékszerveinkkel felfogható frekvenciákon rezonálunk rá a **VÉGTELEN** isteni felhangokra.

2. tétel	a cikk szerzőjének benyomásai
<i>Íme, én bűnben születtem, anyám már vétekben fogant engem. Te pedig a szívben élő hűséget kedveled, és kinyilatkoztattad nekem bölcsességed titkait. Hints meg izsóppal, és tiszta leszek, moss meg, és fehérebb leszek, mint a hó! Add, hogy vidámságot és örömet halljak, hadd örvendezzenek megtört csontjaim!</i>	...a szelíden, és mélységes bizalommal hömpölygő dallam hallatára... ...szinte az igaz SZERELEM érzése gyúl fel bennem... ...ahogy az emberi lélek vágyik a másik felére, hogy egységes egésszé olvadjon egybe vele... ...és megérint az AGAPÉ szintű TISZTA SZERELEM semmihez sem hasonlítható vágya... ...és én is együtt esedezem a zsoltárossal és a zeneszerzővel - hűséges szívvel az Urunkhoz - tisztaságért, vidámságért és öröméért... a bűnbocsánatért esedező halk szerelmi vallomás - a kórus belépésével - extázisig fokozódó – szinte ellenállhatatlan sodrású VÁGGYÁ tornyosul..
<i>Fordítsd el bűneimtől arcodat, és töröld el minden vétkem.</i>	...ami végül a BETELJESEDÉS -ben találja meg önmagát a mennyei SZERELEM oltárán... ...IGEN, AZ ISTEN SZERELMES A TEREMTMÉNYEIBE ...és nekünk viszonznunk kell azt...

3. tétel: Cor mundum crea... – Tiszta szívet teremts...

A tételt indító hegedűk mennyei magasságú hangja az angyali szférák zenéjét idézi fel a számomra, ahogy azt a bűnös zsoltáros a föld porában csúszva meghallja. A kórus pedig az angyalok karát hozza elé, ahogy szeretettel biztatják a bűnös lelket – **VAN REMÉNYE**. A zsoltáros fogadalmat tesz, hogy másoknak is megmutatja az üdvösség útját - az **Ég és a Föld párbeszéde** jellemzi az egész tételt.

3. tétel	a cikk szerzőjének benyomásai
Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, új és erős lelket önts belém! Ne taszíts el színed elől, és szent lelkedet ne vond meg tőlem! Add meg újra az üdvösség örömét, a készséges lelkületet erősítsd bennem! A vétkeseknek megmutatom utadat, és a bűnösök hozzád térnek.	...a zsoltárossal együtt én is kegyelemért könyörgök Urunkhoz a mennyei hangok hallatára... ...az angyalok édes hangú kórusa felel rá ... és én tudom már, hogy mire van szükségem az üdvösséghez:.... tiszta szív, erős lélek, készséges lelkület... ...az angyalok egyre fokozó erejű biztatása nyomán én is érzem a hívást..., és megpróbálom az embertársaimnak megmutatni az én utamat ez az Ég és Föld párbeszéde...bennem és mindannyiunkban!

4. tétel: Libera me – Ments meg

Ez a tétel a vonószenekekarban felhangzó **CSATAZENÉ**-vel kezdődik – amely az Isten és a Sátán angyalai között, az emberi lelkekért folyó harc zaját idézi fel. A gyermekkar üde hangja az **Istent kérlelő angyalkák** képét, a felnőtt kórus lelkesen lüktető éneke a **bűn rabságából szabadulni akaró emberiséget** vetíti elénk. Végül elcsendesedik a zaj – béke és szeretet borul a lelkekre – megismételve a zsoltáros előző tételbeli – bizalommal teli kérését a tiszta szív és erős lélek iránt.

4. tétel	a cikk szerzőjének benyomásai
Ments meg a vérontástól, Isten, Istenem, szabadítóm, a bűnösök hozzád térnek. Istenem, dicséretedet hirdeti szavam. Én, szabadító Istenem! Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, új és erős lelket önts belém!	...a csatazenéről a Szent Mihály-ima jut az eszembe: „<i>Szent Mihály arkangyal, védelmezz minket a küzdelemben; a sátán gonosz kísértései ellen légy oltalmunk!...Te pedig, mennyei seregek vezére, a sátánt és a többi gonosz szellemet, akik a lelkek vesztére körüljárnak a világban, Isten erejével taszítsd vissza a kárhozat helyére! Ámen.</i>” ...Ha bármit is ad az Úr, elfogadom és dicsőítem érte Őt, akkor az Ég és a Föld összeér.. (Jézus átöleli a keresztet...Pasolini Passió-film) ...Az istenszeretőknek minden a javukra válik...(Róm 8,28)

5. tétel Domine, labia mea aperies... - Nyisd meg, Uram, ajkamat...

A mennyei kórus és az égi magasságokban megszólaló hegedűk hangja mintha előénekelné a zsoltáros számára, mit is kell kérnie az Urától. (Nyisd meg Uram ajkamat...). A zsoltáros pedig ráébred, hogy a számára az **Úr dicsérete** az igaz út a megdicsőüléshez, és a most már földi hangmagaságban megszólaló felnőtt kórus is

támogatja őt ebben. Az újra megszólaló angyali gyermekkar ajkán pedig felhangzik az Egyház ősi dicsérete: *Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.*

5 tétel	a cikk szerzőjének benyomásai
<i>Nyisd meg, Uram, ajkamat, hogy dicséretedet hirdesse szavam! Hiszen te a véres áldozatot nem kedveled, ha égőáldozatot hoznék, nem vennéd szívesen. Isten előtt kedves áldozat a megtört lélek, te nem veted meg a töredelmes és alázatos szívet. Jószágodban, Uram, tégy jót Sionnal, építsd fel újra Jeruzsálem falait! Akkor majd neked tetsző áldozatot hoznak eléd, és oltárodon fiatal tulkokat áldoznak. Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.</i>	...a megtört lélekről, a farizeusról és a vámszedőről szóló példabeszéd jön elém: (Lk 18, 13-14): „...A vámos megállt hátul, szemét sem merte fölemelni az égre, inkább a mellét verte és könyörgött: Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek! - Mondom nektek, hogy ez megigazultan ment haza, az nem. Aki magát felmagasztalta, az megaláztatik, aki megalázza magát, az felmagasztaltatik.”... ...A dicsőítésre nem az Úrnak, hanem nekem van szükségem, hogy ez által is hozzá emeljem a lelkem... ...A remény édes hangjai teljes békét hoznak a szívembe, amit az angyali karok dala is megerősít...

6. tétel Vade in pace! – Menj békével!

A tételt indító, szinte sodró lendületű hangorkán már az **Újszövetséggel** érkező **Krisztus** eljövételét idézi fel: **igenis van bűnbocsánat, van remény és van BÉKE!** A zárótételben váltakozva szólal meg a gyermekkar és a felnőtt kar, egymásnak felelgetve: **GYŐZÖTT AZ IRGALOM: az Ég és a Föld egyesült!**

6 tétel	a cikk szerzőjének benyomásai
<i>Megbocsáttattak bűneid, eredj, és ne vétkezz többé! Menj békével!</i>	...A győzelem boldog mámore tölti el a szívemet a himnikus zengésű dallamörvények hallatán... ...Igen, a mi Urunk eljött közénk, hogy megmutassa milyennek képzelte el az Atya az Embert, akit a saját képére és hasonlatosságára teremtet. és itt van velünk a világ végezetéig – a szívünkben! ...Megbocsátja bűneiket és békét önt a szívünkbe a további útra!

NÉHÁNY SZÓ A MŰ STILUSÁRÓL

Szeretném felidézni a kedves Olvasóban, hogy mit is mond a szerző művének stílusjegyeiről: ...művemre hatott a gregorián, a korai többszólamúság, a késő reneszánsz (elsősorban Gesualdo), a kora barokk (elsősorban Monteverdi), a romantika különös akkordmenetei, a maiak közül pedig leginkább Arvo Pärt és a

*rockzene. De csak „párolva.” „...Számptalan korstílus és műfaj hatását igyekeztem egységessé „összegyúrni”. Fellelhető benn a gregorián, a középkori korai többszólamúság, a gesualdo-i késő reneszánsz, a szenvedélyes korabarokk, valamint a kortárs stílusok hatása egyaránt, mindezek nem tételekre bontva, hanem inkább az egyes tételeken belül, egyes **zenei gesztusok, vagy jellegzetes harmóniamenetek formájában.***

Nos, ez a fent leírt törekvés olyan csodálatos egységbe állt össze a műben, amit nem is lehetne másképp elképzelni. Ennek a műnek a zene segítségével valamennyi kor emberének lelki rezdüléseit tartalmaznia kellett, így vált tökéletes alkotássá – az Úr elképzelése szerint is. Mert szent meggyőződése, hogy ezek a dallamok, ritmusok, zenei formák csak eszközök – maga a mű SUGALMAZOTT evangélium – az Úr üzenete Vedres Csaba lelkén keresztül, aki alázatos szívvel és nagy kitartással követte a hívó szót – miserere, miserere...Szinte sugárzik a műből, hogy a szerző nem önmagát, hanem Istent akarja zenei hangokba öntve megszólaltatni.

Valamikor az 1990-es évek közepén vezetem Budapesten a HARMÓNIA Gyógyító Zenei Klubot¹⁹. Egyik kedves vendégem mondta: **A ZENE az ISTEN NYELVE!** Szavak nélkül – minden ember lelkében képes ugyanazt az érzést, gondolatot felszínre hozni – attól függetlenül, hogy az illető milyen nyelven beszél. Ugye a földi hangokat nem halló Beethoven Holdfény szonátáját vagy az Örömdáját senkinek sem kell elmagyarázni...hogyan tudta ezeket a műveket megalkotni? **A szívével hallotta, amit az Úr mondani akar, mert az Ő hangja csak ÍGY hallható!**

ISMERTETŐ AZ ELŐADÓKRÓL

A bariton szólista: HORVÁTH CSABA.

Fiatal, nagyon tehetséges és nagyon bensőséges hangú énekes, aki kiváló érzéssel szólaltatta meg a Zsoltáros gyötrődő, bűnbánó, megtört szívű, reménykedő és dicsőítő énekét. Szinte magamat hallom énekelni az édesen zengő dallamivei megszólalásakor, annyira melegen adja vissza a szerző- és rajta keresztül maga az Isten – semmihez sem hasonlítható édes hangját. Horváth Csaba életrajza az ősbemutató rendező Pannon Filharmonikusok honlapján olvasható ²⁰

¹⁹ <http://harmonia.tripod.com/>

²⁰ <http://www.pfz.hu/rendezvenyeink/kozremukodok/horvath-csaba/752>

Horváth Csaba – bariton szólista²¹

A PÉCSI BAZILIKA BÁRDOS KÓRUSA - karigazgató: Uzsálné Dr. Pécsi Rita

A jó kóruséneklés olyan, mint ahogyan az angyalok kara dicsőíti az Urat! Nincsenek külön személyek, egységes egésszé olvad össze akár 100-nál is több énekes hangja. A Pécsi Bazilika Bárdos Kórusa tökéletes egységben, alázatos és szerető szívvel, hatalmas lelkesedéssel és nagyon magas szakmai tudással énekelte az oratórium felnőttkórus szólamait. A kórusról részletes ismertetőt ugyancsak a Pannon Filharmonikusok honlapján olvashatunk²².

KOMLÓI PEDAGÓGUS KAMARAKÓRUS – karigazgató: dr. Szabó Szabolcs

A Komlói Kamarakórus hangja tökéletesen belesimult a Bárdos Kórusba, teljesen egységes hangzást biztosítva az oratórium hatalmas ívű kórustételeinek megszólaltatása során.

A lelkes amatőrkórusok mintapéldája lehet a nagy múltú, és nemzetközi sikereket is elért Komlói Pedagógus Kórus, amelyet – külső támogatás híján – maguknak az énekeseknek az anyagi támogatása tart életben. Igen! A **közös éneklés közös**

²¹ <http://www.pfz.hu/rendezvenyeink/koncert/miserere/2016-09-25/1009> - Loósz Róbert felvétele

²² <http://www.pfz.hu/rendezvenyeink/kozremukodok/pecsi-bazilika-bardos-korusa/753>

imádság, és ennél nem lehet boldogítóbb dolgot elképzelni a Földön, hisz az angyalok is ezt teszik szüntelen a mennyországban! A kórusról részletes ismertetőt ugyancsak a Pannon Filharmonikusok honlapján olvashatunk²³.

PANNON GYERMEKKAR – művészeti vezető és karnagy: Schóber Tamás

A nemrég alakult gyermekkar mennyei tisztaságú angyali kórusként szólalt meg a Kodály Központ nagytermének karzatáról, mintha tényleg az égből jönnének az angyalkák szépen csengő, üde és tiszta hangjai. Rövid ismertetőt róluk is a Pannon Filharmonikusok honlapján olvashatunk.²⁴

A PANNON FILHARMONIKUSOK VONÓS KAMARAZENEKARA – vezető karmester BOGÁNYI TIBOR

A Pannon Filharmonikusok Zenekarából²⁵ alakult vonós kamarazenekar mesteri szinten szólaltatta meg a mű – sokszor igen magas szakmai követelményeket támasztó zenekari szólamait – mindig tökéletesen szolgálva a zeneszerző ihletett elképzeléseit, az ősbemutató karmesterének avatott irányításával. A hegedűk kristálytisztaságú mennyei hangja, a dübörgő nagybőgő ritmusok, a szélvész szerű futamok – mind-mind egységes egészé olvadtak össze a MŰ és szerzője iránti alázat és szeretet révén. Tudom, mert éreztem, hogy az előadás valamennyi közreműködője nem csupán fellépett és énekelt, vagy hangszeren játszott, hanem az könyörület és irgalmas Úr dicséretét zengte, boldog örömmel az ősbemutatón.

²³ <http://www.pfz.hu/rendezvenyeink/kozremukodok/komloi-pedagogus-kamarakorus/755>

²⁴ <http://www.pfz.hu/rendezvenyeink/kozremukodok/pannon-gyermeckar/754>

²⁵ <http://www.pfz.hu/a-zenekar/bemutakozas>

Az ősbemutató együttese: a Pécsi Bazilika Bárdos Kórusa, a Komlói Pedagógus Kamarakórus, a Pannon Gyermekkar és a Pannon Filharmonikusok vonós kamarazenekara²⁶

És végezetül, de nem utolsó sorban:

UZSALY BENCE ANDRÁS – az ősbemutató karmestere

Uzsaly Bence András a fiatal magyar karmester nemzedék egyik legsokoldalúbb és legaktívabb tagja, aki még nem töltötte be a 30. életévét sem, és máris hatalmas sikereket ért el. Honlapján²⁷ részletesen olvashatunk róla: tanulmányairól, tanáiról, munkahelyeiről, megnézhetjük előadásainak videofelvételeit, meghallgathatjuk a hangfelvételeit. Sokoldalú munkásságának írásos termését is megismerhetjük, rendszerezve olvashatjuk repertoárja jelentősebb műveinek listáját, ami már első pillantásra is hihetetlen munkabírásról, zeneszeretetről és szorgalomról tanúskodik. (Meg sem tudtam számolni a csupán jelentősnek ítélt művek számát sem!) **Még egyszer mondom, Bence még nem múlt el 30 éves!!!** Azt szokták mondani, hogy az alma nem esik messze a fájától. Nos, Bence édesanyja Uzsalyné Dr. Pécsi Rita, a Pécsi Bazilika Bárdos Kórusának karnagya; anyai nagyapja pedig Pécsi Géza zenetanár, . a Kulcs a Muzsikához tankönyvsorozat szerkesztője, írója.²⁸ . Volt tehát kitől örökölnie a zene szeretetét, a fegyelmezett irányító képességet, az alázatot a mesterségbeli tudás folyamatos csiszolására, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy jelenleg Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem – Zongorakísérő-korrepetitor MA szakára jár. Fellépéseit is három csoportba rendszerezve olvashatjuk a honlapon:

Mint dirigens ²⁹, 2014.februárjától 2016. októberéig **41 alkalommal** lépett dobogóra hazánkban és Németországban, és elképesztően sokrétű, sok esetben nagyon nehéz művekkel...Nem szabad elfelejteni, hogy Bence nemcsak karmester, hanem **zongoraszólista** is: ebben a minőségében 2014-2015-ben **6 önálló estje** volt.³⁰

És végül, mint **közreműködő zongora- ill. orgonakísérő**, valamint kórustag **48 hangversenyen** lépett fel 2014-2016 között, Magyarországon, Németországban és Olaszországban.

²⁶ <http://www.pfz.hu/rendezvenyeink/koncert/miserere/2016-09-25/1009> - Loósz Róbert felvétele

²⁷ <http://uzsalybence.hu/>

²⁸ <http://www.kulcsamuzsikahoz.hu/index.php>

²⁹ http://uzsalybence.hu/?page_id=35

³⁰ http://uzsalybence.hu/?page_id=45

Uzsal Bence András³¹

RÖVID MEGEMLÉKEZÉS AZ UNICUM LAUDE ÉNEKEGYÜTTES KONCERTJÉRŐL

A MISERERE 2016.szeptember 25-i ősbemutatója **dr. Udvardy György pécsi megyéspüspök úr³²** meleg hangú köszöntőjével kezdődött, majd – az est első részében - a pécsi **UniCum Laude énekegyüttes** adott egy csodálatosan szépen kidolgozott koncertet

³¹ <http://uzsalybence.hu/>

³² <http://pecsiegyhazmegye.hu/egyhazmegye/fopasztor>

Az énekegyüttesről saját honlapjukon nagyon sok információ megtalálható, melyet most külön nem részletezek. Az 1994-ben alakult énekegyüttes neve is híven tükrözi a társaság műsorpolitikáját, amely a zenetörténet széles rétegeinek ritkán hallható, különleges darabjaira épül. Az együttes repertoárjában megtalálhatók a reneszánsz egyházzene és a madrigálok legszebbjei, csakúgy, mint a modern hangzásokra törekvő kortárs zene képviselői, vagy azok az igényes pop-átiratok, melyek az 1999-ben megjelent első lemezükön hallhatók. Talán különleges az a hangzásvilág is, melyet a hat férfiénekessel mutat be³³.

Az UniCum Laude Kodály központbeli műsorának³⁴ részletes értékelése is meghaladná ennek a beszámolónak a kereteit, ezért ehelyt csak annyit említek, hogy csodálatos élményben volt részünk a tökéletesre csiszolt előadás során, nem véletlenül, hisz az együttes – fennállása óta – nemcsak Magyarországon, de nagyon sok külföldi városban is hatalmas sikert aratott.

Az UniCum Laude Énekegyüttes³⁵

ZÁRSZÓ HELYETT - SZEMÉLYES VALLOMÁS

A MISERERE alaphangja nagyon meleg; reményt és bizakodást, hitet és erőt sugároz minden üteme, mondhatjuk, hogy – **ÉDES - FÉNYES ZENE!!!** Nem véletlenül írtam **az „Ember reményéről”** kiegészítést az eredeti beharangozó írások, interjúk „Zene az Isten irgalmáról” címéhez. A mű teljes egészén át hallható az irgalom mellett a **remény** hangja is, a nagyon melegen, túláradó szeretettel megszólaló angyali énekek, a zsoltáros benső hite, ami a reményen keresztül egyre

³³ <http://www.unicumlaude.hu/>

³⁴ <http://www.pfz.hu/rendezvenyeink/koncert/miserere/2016-09-25/1009>

³⁵ <http://www.pfz.hu/rendezvenyeink/koncert/miserere/2016-09-25/1009>

inkább **bizonyossággá** változik át a mű folyamán, mígnem elérkezünk az Újszövetségi Jézushoz, az emberi alakban a Földön megjelent Isten mindent bűnt elsöprő szózatához: **Megbocsáttattak bűneid, eredj, és ne vétkezz többé! Menj békével!**

Befejezésül hadd idézzem fel újra az ősbemutató másnapján este –a lehető legfrissebb élményeket és érzéseket összefoglaló – 2016. szeptember 26-i **Facebook bejegyzésemet a műről**³⁶:

„...Óriási siker! Csodálatos új magyar oratórium ősbemutatója! Az Irgalmasság Szent Évében az Isteni irgalmasságról és a reményről!

VEDRES Csaba alkotásának ősbemutatója 2016. szept.25-én a pécsi KODÁLY Központban!

A zene minden emberi és isteni tulajdonságot, érzést, cselekedetet ki tud fejezni! Ebben a korszakalkotó új műben szélesen hömpölygő dallam-hullámok, hatalmas erővel feltörő öröm-gejzírek, mélységes alázatot és vele együtt a remény boldog tudatát sugárzó fényesen csillogó szemek és arcok benső felragyogása, a hazatalálás mindennél édesebb öröme, és mindenekelőtt a Teremtő végtelen irgalma és szeretete szólal meg szavakkal ki sem fejezhető, csodálatos módon!

Reméljük, mihamarabb más városokban is felhangzanak majd a hegedűk hangjának szinte félelmetesen sodró futamai, a gyermekkar üde, angyali dalolása, a baritonszólista bensőséges imádságos éneke, a kórus orgona-harsona formátumú öröme.

*Hála és köszönet az alkotó hosszú és fáradságos munkájáért, a tökéletesre csiszolt és összeérlelt, igazi ISTENI HARMÓNIÁT sugárzó mű megszületéséért, amiben - mint minden igazi zenei alkotásban - a szellemi szférából érkező sugallatoknak óriási szerepük van, hisz a zeneszerző belül - a szívével hallja ezeket a hangokat, harmóniákat, ritmusokat - és tulajdonképp **apostoli munkát végez**, közvetítő szerepet játszik az Isten és az ember világa között.*

Álljon itt - e kis élménybeszámoló végén - Liszt Ferenc híres mondása:

"A művész feladata, hogy a művészet papjaként felemelje és Istenhez vezesse az embereket".

³⁶ <https://www.facebook.com/gabor.bozsai/posts/1072400442875270?pnref=story>